

Fylkesstyret:

Namn	Verv	Oppmøte	Mobil	E-post
Oddvar Mikkelsen , 6640 Kvanne	Fylkesleder	Møtt	41460565	oddvarm74@gmail.com
Gunnhild Overvoll , 6200 Stranda	Nestleder	Møtt	97164856	gmover@online.no
Petter Melchior , 6214 Norddal	Styremedlem	Møtt	92283477	petter.melchior@gmail.com
Odd Bjarne Bjørdal , 6156 Ørsta	Styremedlem	Møtt	95928731	oddbjarne.bjordal@tussa.com
Vegard Smenes , 6530 Averøy	Styremedlem	Forfall	99786830	vsmenes@gmail.com
Marte Halvorsen , 6687 Valsøyfjord	1. vara	Møtt	93423436	martte.halvorsen@svorka.net
Ingunn Talgø , 6628 Meisingset	Nestleiar BKL	Forfall	99562957	italgo98@gmail.com
Edvard Bele Sæterbø , 6650 Surnadal	Fylkesleder BU	Forfall	95524840	edvardbele@msn.com
Til orientering:				
Tore Våde , 6110 Austefjorden	2. vara		91689336	tore.vade@tussa.com
Eva Merete Lindseth , 6440 Elnesvågen	3. vara		48024426	eva.merete.lindseth@frenabb.no
Sekretariatet				
Arnar Lyche	org.-sjef	Møtt	41418871	arnar.lyche@bondelaget.no
Arild Erlien	rådgiver	Møtt	99726399	arild.erlien@bondelaget.no
Atle Frantzen	førstekonsulent	Møtt	90954787	atle.frantzen@bondelaget.no
Rose Bergslid	rådgiver	Møtt	93003808	rose.bergslid@bondelaget.no

Protokoll fra styremøte i M&R Bondelag onsdag 4. oktober 2017 kl. 08.30-11.00 på Sagafjord Hotell, Sæbø i Ørsta

Styremøtet ble holdt i samband med felles styretur for Akershus Bondelag og Møre og Romsdal Bondelag. Totalt deltok det 18 personer med ni personer fra hvert fylkeslag.

Program: (tekst og bilder fra turen er lagt ut på hjemmesida)

Tirsdag 3. oktober:

- 11.30-12.30: Gardsbesøk hos geitebonde Hogne Homberset i Volda
- 13.00: Lunsj: Raftevold Hotell i Hornindal
Etter lunsj - Stopp ved padda i Austefjorden med orientering om paddeområdet
- 14.30-15.30: Gardsbesøk hos mjølkebonde Hege Slåttelid (10 kyr) i Austefjorden. Nabobonde Tore Våde (180 tonn kvote) deltok.
- 16.00-18.00: Gardsbesøk på Bjørke: Magnus Skjerdal - sistebondeeffekten, og Nina Viddal, etablert vingard med verdens nordligste produksjon av musserende vin.
- 18.30: Båttur fra Viddal til Sæbø
Lysbilder fra fjord og fjell i Hjørundfjorden v/ Knut Hustad
Middag og overnatting på Sagafjord Hotell, Sæbø

Onsdag 4. oktober:

- 08.30-11.00: Egne styremøter i fylkeslagene
- 11.00-15.30: Fellesmøte for Akershus og Møre og Romsdal. Saker som ble drøftet:
- Fra Molde til Marokko med møkk - Tanker om et effektivt Vestlandsjordbruk v/rådgiver Rose Bergslid, M&R Bondelag
 - Kanaliseringspolitikken – korn og kraftfor
 - Gjødselsvareforskriften v/ Sigurd Enger og Arnar Lyche
 - Myr dyrking
- 16.00-17.00: Besøk på setra og i gardstunet til Odd Bjarne Bjørdal, Ørsta – om sau og storfe
- 17.30-19.00: Ivar Aasen-tunet i Ørsta – omvisning og orientering.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Fannestrandveien 63. 6415 Molde	Besøksadresse: Fannestrandveien 63. Molde	Telefon: 71 20 28 90	Mobil: 41 41 88 71	E-postadresse: More.romsdal@bondelaget.no
Møre og Romsdal Bondelag	Org.nr.: 939678670	Bankkonto:	8101.05.12891	Internet: www.bondelaget.no/moreogromsdal
Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 985063001 MVA			

Faste saker for styret i Møre og Romsdal Bondelag:**1/2017 Godkjenning av sakliste****Vedtak:** Innkalling og sakliste godkjent**2/2017 Godkjenning av protokoll fra styremøte 5. september 2017****Vedlegg:** Protokoll var tidligere utsendt**Vedtak:** Protokoll fra styremøte godkjent**3/2017 Medlemsutvikling og medlemsverving**

Medlemstall pr. 31/12-2016: 3.314

Medlemstall pr 01/01-2017: 3.305

Endring hittil i 2017: - 43

Medlemstal pr. 02/10-2017: **3.262**Nyinnmeldte hittil i 2017: **95**

Fylkesleder viste til at Norges Bondelag har utpekt november som nasjonal vervemåned. Bondelaget har som mål om å nå 64 000 medlemmer før utgangen av 2017. Det skal derfor legges inn et ekstra gir, og det loves premier til de som verver flest!

Medlemsverving bør derfor settes opp som eget tema på ledermøtet i Surnadal 3.-4. november. Invitere ett par lokallagsledere til å orientere om hvordan de gjør det med verving lokalt.

4/2017 Referat fra møter og arrangementer (siden siste styremøte)**13.-14. september: Sekretariatskonferanse. Norges Bondelag. Oslo.** Alle på fylkeskontoret.**19. september: Møte i regionalt partnerskap. Fylkeshuset. Molde.** Oddvar Mikkelsen. Arnar Lyche

Hovedsaka var rapportering på verkemiddelbruk 2017 (sak 1–6), samt RNP og RMP for 2018.

1. Investeringsverkemiddel for 2017 *Bjarne Øygard/ Steinar Johnsen, Innovasjon Norge*
2. Midlar til rekruttering og kompetanseutvikling 2017 *Eivind Vartdal Ryste, Møre og Romsdal fylkeskommune*
3. Utviklings- og tilretteleggingsmidla i 2017 *Synnøve Valle, Fylkesmannen i Møre og Romsdal*
4. Tilskotsmidlar for skogbruket 2017 *Odd Løset, Fylkesmannen i Møre og Romsdal*
5. SMIL, Drenering, Utvalde kulturlandskap og utsiktsrydding – status *Ottar Longva, Fylkesmannen i Møre og Romsdal*
6. Regionalt miljøprogram 2017 *Rapportering, samt orientering / diskusjon om RMP2018 Arnold Hoddevik, Fylkesmannen i Møre og Romsdal*
7. Regionalt Næringsprogram (RNP) for 2018 *Føringar frå LMD...Synnøve Valle, Fylkesmannen i Møre og Romsdal*
8. «Landbruksmøtet», november 2017 - *diskusjon rundt opplegget*
Kommentert på styremøtet i Bondelaget:
Dette punktet gjelder oppfølging av landbruksmeldinga. Skape en uformell møteplass for næringa i Møre og Romsdal.
9. Eventuelt

Orientering fra møte i regionalt partnerskap landbruk 19. september v/Oddvar og Arnar:
(vedlegg sendt tidligere på e-post til styret):

RMP-forskrift notat til FM – Fylkesmannen si orientering om notat: Har akkurat no fått på bordet eit notat som kan bli viktig for alle bønder hos oss. Det dreiar seg om RMP framover – premissane for arbeidet vi skal gjere med nytt RMP. Som sagt fleire gongar – dette er betydelege beløp – 17 millionar kvart år til M&R, og innretninga er bestemmende for kven som får pengane. Vi gjorde for nokre år sidan viktige grep – vi flytta 7 millionar frå ordningane Skjøtsel av bratt areal og slått/beite av lokalt verdifulle areal til gjødselordningane (tidleg spreiring og

slangespreiing). Har oppfatta dette som vellykka grep – sjølv om detaljane rundt datoar og anna kan bli betre. Før omlegginga var RMP nærmast eit skjellsord ute mellom bøndene – etter omlegginga har vi stort sett fått berre positive tilbakemeldingar. Vi har også dokumentert at pengane har forandra praksis – bøndene legg vekt på å få ut gjødsla tidlegare på året. Eg har lagt ved notatet frå LDIR. Kort fortalt går dette ut på at dei vil tvinge oss til å snu utviklinga. Vi får ikkje bruke peng på tidleg spreining av gjødsel, og pengane skal tilbake til enkelttiltak, spesielle biotopar, bratte bakkar og spesielle geografiske område. Dersom dette notat blir lagt til grunn, må vi avvikle ordninga med tilskot til tidleg spreining.

Dette ble drøftet på styremøtet:

- Investeringsvirkemiddel for 2017: Oddvar tok kontakt med Norges Bondelag etter møtet, som har sendt brev til departementet. På bakgrunn av denne henvendelsen har departementet varslet tilbake at de vil gjøre noen prioriteringer og gi bedre instruks som er i tråd med føringene i protokoll fra jordbruksforhandlingene.
- Evaluering av RMP: Bondelaget bør argumentere godt for dette og kanskje gjøre noen tilpasninger slik at ordninga kan fortsette. Fylkesmannen vil ta opp og følge opp saka selv.

19. september: Høringsmøte om revisjon forvaltningsplan rovvilt, region 6, Stjørdal.

Skriftlig referat fra Atle Frantzen:

I tillegg til Frank Sve i rovviltnemnda og Marianne Halse fra sekr/Fylkesmannen, møtte det også repr fra Tingvoll kommune og M&R Sau og Geit. Fra S-Tr Bondelag møtte Frank Røym, fra N-Tr Bondelag møtte Kristoffer Moan og Atle Frantzen fra M&R Bondelag.

Formålet med møtet var å la høringsinstansene få mulighet til å gi nemnda en direkte orientering om innhold i sine respektive høringsuttalelser. S- og N-Tr + M&R BL avgir felles uttalelse.

Det ble svært godt mottatt at Bondelagene hadde felles uttalelse. I møtet ble det poengtert at alle forhold vedr rovviltforvaltning ikke hører hjemme i forvaltningsplanen. Likevel kan nemnda brukes som talerør og redskap for saker som nemnda ikke direkte har ansvar for. Som en oppfølging av samarbeidet mellom Bondelagene om felles uttalelse er det ønske om at det også arbeides videre i fellesskap om en del av de oppgavene som nemnda ikke har direkte ansvar for. F. eks mer effektiv jakt/felling.

I møte kom det klart fram at beitenæringa i N-T mener at forslaget til plan innebærer for lite byrdefordeling. Ellers var møtet klart preget av synspunkt fra beitenæringa.

Sekretariatet skal samle alle uttalelser innen fristen 22.9. Under neste møte i nemnda, 26.oktober vil endelig forslag til revidert forvaltningsplan bli behandlet. Deretter vil planen bli sendt til Miljødirektoratet for vurdering. Endelig godkjenning forventes rundt nyttår.

Alle uttalelser blir nå lagt ut på fylkesmannen i N-T sine hjemmesider.

Når det gjelder samordningsoppdraget med Region 3 om forvaltning av jerv i Dovrefjellområdet, er dette arbeidet startet opp gjennom at nemnda har hatt samtaler med Miljødirektoratet. Det vil etter hvert bli holdt møter mellom nemndene og fylkesmennene med mål om å få til en avtale.

Felles høringsuttale (på 9 sider) fra Bondelagene i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag ble sendt rovviltnemnda innen fristen 22. september. (Uttalen er sendt fylkesstyret på e-post, og lagt ut i sin helhet på M&R Bondelags hjemmeside).

På styremøtet kommenterte og orienterte Atle Frantzen om innholdet i høringsuttalen, særlig om punkter som angår Møre og Romsdal.

20.-21. september: Ledermøte Norges Bondelag. Oslo. Oddvar Mikkelsen. Arnar Lyche Intern kommunikasjon rundt jordbruksoppgjøret ble drøftet. Flere fylkesledere etterlyste bedre informasjon mens forhandlingene pågikk.

Første dag av ledermøtet drøftet analyse av valgresultat og arbeidet framover.

25. september – 1. oktober: Økouka i Møre og Romsdal. Norsøk Tingvoll
Fire temadager og familiehøg. Møre og Romsdal Bondelag var medarrangør.
Fylkesleder Oddvar Mikkelsen åpnet arrangementet mandag 25. september

3.-4. oktober: Styremøte og besøk av styret i Akershus Bondelag

Todagerstur i Austefjord og Hjørundfjord. Overnatting på Sagafjord hotell, Sæbø.

5/2017 Representasjon, invitasjon og planlegging av nye møter og arrangement

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
3.-4. okt	Fylkesstyremøte m/besøk fra Akershus BL		Styret
Okt/Nov			
1.- 31. okt	Årsmøter i lokallaga		Medlemmene/lokallaga
3.-4. nov	Ledermøte	Surnadal	
11.nov (lør)	Temadag Eigarskifte	Surnadal	
20. nov	Søknad Aktivt Lokallagsmidlar		Lokallaga
20.-22. nov	Skattekurs	Seilet, Molde	Samarb. rekneskapskontor
12.-13. des	Fylkesstyremøte		Styret
2018			
Januar	Fylkesstyremøte		Styret
Jan	Frist for lokallaga forslag til valnemnda		
jan / feb.	Møte i valnemnda		
ca. 1. feb	Lokallaga frist sende inn saker fylkesårsmøte		
Feb	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
Feb	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
1. mars	Kontingentforfall		
Mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)		Styret og samvirkerepr
2. Mars	Landbrukskonferanse	Seilet, Molde	Landbruksinteresserte
2.-3. Mars	Årsmøte M&R Bondelag	Seilet, Molde	Lokallaga, fylkeslaget

På møte i Midtnorsk Samarbeidsråd i Stjørdal fredag 2. juni ble det besluttet å utsette Levende Landbruk, som skulle holdes i Molde 6.-7. november.

Arrangement fylkesbondelaget må være oppmersomme på er:

- Høstferie 9.-13. oktober
- **Halvårsmøte i Nortura Vestlandet** 1.-2. november, Bergen. (Nortura-tillitsvalgte sør for Romsdalsfjorden deltar her)
- Fredag 3.november 2017 i Bergen. Samarbeidsrådet i Hordaland og Sogn og Fjordane arrangerer **Agro Hordaland**.
- **Halvårsmøte i Nortura Midt-Norge** 7.-8. november
- **Felleskjøpet: Bedre Landbruk** 2017 - 10.-12. november på Lillestrøm
- **Felleskjøpet Agri:** samling for tillitsvalgte i Bergen 16.-17. november
- **Agro NordVest** 2018 Tid: 19.-20.januar 2018 Stad: Hotell Alexandra, Loen.
- **Agroteknikk på Lillestrøm:** 8.-11. november 2018

5. oktober: Informasjons- og drøftingsmøte om hjort og grågås. Fylkeshuset. Molde. Arnar Lyche

På samrådsmøtet mellom Fylkesmannen, NLR Vest og Landbruk Nordvest 30. juni ble beiteskade av hjort et diskusjonstema. Det ble pekt på at hjortebestanden går opp og opp – og at belastninga for bøndene blir større og større. Det ble også pekt på at denne problemstillinga ikke gjelder berre hjort, men tilsvarende for grågås. Det er Fylkeskommunen og kommunen som er de sentrale offentlige aktørene i bestandsforvaltninga av de jaktbare artene (unntatt store rovdyr, villrein, grågås og kortnebbgås). FMLA følger opp diskusjonen, og inviterte næring og forvaltning til informasjons- og diskusjonsmøte.

18. oktober: Kurs «Med tru på framtida – bruksutbygging i landbruket»

Landbruk Nordvest, Fylkesmannen og Innovasjon Norge arrangerer kurs for bruksutbyggere på Hotell Alexandra i Molde. Fylkesleder i Bondelaget, Oddvar Mikkelsen, en av innleiderne.

19. oktober: Møte mellom Mattilsynet og M&R Bondelag. Molde. Oddvar Mikkelsen Mattilsynet ønsker å møte M og R Bondelag med basis i rapporten fra prosjektet; «Dyretragedier i Nord-Trøndelag: Forebygging og oppfølging, metodeutvikling og samhandling». Prosjektet er gjennomført i regi av Nord-Trøndelag Bondelag, og Mattilsynet har vært en sentral bidragsyter i prosjektarbeidet. Det fremgår av sammendraget at Mattilsynet har som målsetning at samhandlingsmodellen som beskrives i rapporten, skal utvides til hele region Midt. I den forbindelse vil Mattilsynet drøfte med Bondelaget hvordan en kan implementere samhandlingsmodellen i Møre og Romsdal på best mulig måte.

1.november: Samling for lederne i valgkomiteene i fylkeslagene i Norges Bondelag

Holdes i Landbrukets Hus i Oslo for lederne i fylkenes valgnevnder. Valgnevndene har ei svært viktig oppgave, og NB mener derfor det er viktig å samles for erfaringsutveksling og kunnskapsbygging.

Leder i valgnevnda i M&R Bondelag, Anders Øverbø, Rauma, har fått invitasjon direkte fra Norges Bondelag i Oslo.

3.-4. november: Ledermøte M&R Bondelag. Vårsøg Hotell, Surnadal

Nestleder Bjørn Gimming og kommunikasjonssjef Lise Boeck Jakobsen fra administrasjonen deltar fra Norges Bondelag. Innspill i styret om å legge noen av gardsbesøkene til Halså.

Dette ble drøftet som innspill til program: Medlemsverving - november nasjonal vervemåned. Bjørn Gimming orientere om klimaarbeidet, handelsavtaler og WTO. Oddvar innlede om forventninger til arbeidet i lokallaget. Lise Boeck Jakobsen ta for seg kommunikasjons- og mediaarbeid. Sette av tid til at faddergruppene møter sin repr i fylkestyret. Mer aktivisering av møtelyden i mindre grupper, feks i form av debattrening.

6/2017 Lokallagene - presseklipp, aktiviteter og møter

Surnadal Bondelag og Todalen Bondelag er medarrangør av landbrukskonferanse i Surnadal torsdag 16. november i lag med Surnadal Sparebank og Surnadal kommune. Tema er *Mold, menneske og mat*.

7/2017 Andre saker

7.1. Oppsummering av stortingsvalget og arbeidet videre

Mørebenken 2017-2021:

- 1. Helge Orten (50), Høyre, Midsund**
- 2. Sylvi Listhaug (39), Frp, Ørskog, NY** - nåværende innvandrings- og integreringsminister, tidligere landbruksminister. Om hun fortsetter som statsråd rykker **Jan Steinar Engeli Johansen, Averøy**, opp som representant.
- 3. Else-May Botten (44), Ap, Molde**
- 4. Jenny Klinge (41), Sp, Surnadal**
- 5. Marianne Synnes (47), Høyre, Ålesund, NY**
- 6. Jon Georg Dale (33), Frp, Volda, NY** - nåværende landbruksminister. Om både han og Listhaug fortsetter som statsråder rykker **Knut Magne Flølo, Vestnes**, opp. Om kun én av dem fortsetter, rykker tidligere nevnte Engeli Johansen opp.
- 7. Fredric Holen Bjørdal (27), Ap, Ørsta**
- 8. Vetle Wang Soleim (24), Høyre, Smøla, NY** - Høyres yngste på Stortinget, med mindre Stokkebø rykker opp som representant fra Rogaland.
- 9. Utjevningsmandat: Steinar Reiten (54), KrF, Averøy, NY (Næringskomiteen)**

Harald Tom Nesvik (Frp), Ålesund, Oskar Grimstad (Frp), Hareid, Elisabeth Røbekk Nørve (H), Ålesund, Rigmor Andersen Eide (KrF), Ålesund, takket alle nei til gjenvalg, mens Pål Farstad (V), Kristiansund, ikke ble gjenvalgt.

Dette ble kommentert på styremøtet 5. september:**Oppfølging stortingsvalget**

- Oppfølging av nye stortingspolitikere kan fordeles mellom fylkesstyrets medlemmer.
- Holde møter partivis med nye representanter og med fylkesstyrene.
- Siste fireårsperiode har Bondelaget hatt god kontakt med repr fra V, KrF, Ap og Sp.
- Prioritere å opprette bedre kontakt med Høyres Helge Orten og Marianne Synnes.

Midt-Norsk Samarbeidsråd har under planlegging et politikerseminar på Norturas anlegg i Malvik mandag 20. november. Politikere fra Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag inviteres.

7.2. Nydyrking myr

I sak 30/2017 på styremøtet 5. september vedtok fylkesstyret Møre og Romsdal Bondelags interne høringsuttale til Norges Bondelag om endring av nydyrkingsforskriften – forbud mot nydyrking av myr. Fylkeskontoret gjorde ferdig og sendte uttalen til NB innen fristen 14. september.

I etterkant er 3 leserinnlegg sendt media, alle undertegnet av organisasjonssjef Arnar Lyche:

Leserinnlegg 12. september 2017: Forbud mot myr dyrking koster mer enn det smaker

Det er NIBIO som er kunnskapsleverandør når Landbruks- og matdepartementet nå fremmer sak om forbud mot myr dyrking. Forskerne har beregnet at forbud mot nydyrking av myr vil gi kutt i våre klimagassutslipp. Det foreslåtte forbudet gjelder alle arealer med myrvegetasjon og minst 30 cm tykt torvlag. For mange bønder vil et slikt forbud begrense utviklingsmulighetene, og det er svært alvorlig. Særlig hvis det skjer på feil faglig grunnlag.

Med basis i antatt myrareal som forventes nydyrket og med fastsatte internasjonale utslippsfaktorer for CO₂ og lystgass, beregner forskerne en klimagevinst ved å innføre forbud mot myr dyrking.

Det knytter seg meget stor usikkerhet til anslagene for framtidig myrareal som forventes nydyrket - både fordi en spår langt inn i framtida og fordi anslagene baserer seg på areal som er godkjent nydyrket etter søknad, og ikke areal som er ferdigstilt som nydyrket. I de siste beregningene bruker NIBIO 2000 dekar nydyrket myr per år fram til 2050. I følge rapporten er det kun 12 kommuner som vil bli berørt av myr dyrking forbudet. I så fall betyr det 167 dekar myr dyrking per år i gjennomsnitt for disse kommunene.

Utslippstallene for CO₂ og lystgass er ikke basert på egne undersøkelser, men på internasjonale standardtall. For CO₂ forutsettes utslipp på 2,9 tonn per dekar og år. Tapet av CO₂ ved myr dyrking varierer mye og er avhengig av myrtype, klima og dyrkingsform. Forslaget om forbud mot myr dyrking gjelder alle arealer med myrvegetasjon og minst 30 cm tykt torvlag, og en kan spørre seg om det er riktig å bruke 2,9 tonn CO₂ per dekar og år på alle disse arealene? For eksempel tyder noen undersøkelser på at myr som blir omgravd, dvs. hvor underliggende mineraljord blir gravd opp og lagt som et lokk over torvlaget, gir vesentlig mindre utslipp av CO₂.

For nitrogen i form av lystgass forutsettes utslipp på 1,3 kg per dekar og år, som tilsvarer ca. 600 CO₂-ekvivalenter. Samtidig blir det sagt at utslippstallene for lystgass (N₂ O) er av de mest usikre. De vanligste myrtypene i Norge er næringsfattige og inneholder lite nitrogen, og kanskje har lystgassutslippene sammenheng med gjødslingen og ikke med utslipp fra myrjorda?

Produksjon av metan (CH₄) er betinget av høyt vanninnhold og mangel på oksygen i jorda, og naturlig myr er derfor en metangasskilde. Ved dyrking av myr blir disse utslippene redusert på grunn av drenering, men dette er ikke tatt inn i beregningene til NIBIO.

I følge SSB ble det fra norsk territorium sluppet ut 53,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2016. Og da tas ikke olje og gass som produseres på norsk sokkel, men eksporteres ut av landet, med i Norges klimaregnskap. Hvis vi anslår at årlig utslipp fra 1 dekar dyrket myr i 1 år er 3 tonn CO₂-ekvivalenter, tilsvarer dette 17,8 millioner dekar med myr. Personbiltrafikken står for 5,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i Norge. Det tilsvarer utslipp fra 1,85 millioner dekar med dyrket myr i 1 år. Og vegtrafikken øker med ca. 2 prosent i året. Konklusjonen er at resultatene av beregningene som er gjort av NIBIO er meget usikre, og når en sammenligner med andre sektorer blir utslippene veldig små.

NIBIO-forskerne hevder at myr dyrking forbudet er et meget kostnadseffektivt klimatiltak fordi det er enkelt for myndighetene å innføre enda en regel når forvaltningsregimet allerede er på plass. Videre hevder de samme forskerne at ulempene for bøndene er små. Det foreslåtte myr dyrking forbudet gjelder all myr og vil derfor berøre mange. Det vil begrense utviklingsmulighetene på mange norske gårdsbruk og dermed redusere bondens satsingsvilje og motivasjon. Har vi råd til det? Og det mot en minimal klimagevinst!

Leserinnlegg 19. september 2017: Myr dyrkingsforbudet gir minimal klimaeffekt.

Sammenlignet med klimagassutslipp i andre sektorer blir effekten av det planlagte myr dyrkingsforbudet minimal. I følge NIBIO-forskerne slipper ei nydyrka myr ut om lag 3 tonn CO₂ -ekvivalenter per år, og i sine beregninger forutsetter forskerne 2000 dekar nydyrket myr per år. Til sammenligning står for eksempel personbiltrafikken i Norge for 5,5 millioner tonn CO₂ -ekvivalenter per år. Det tilsvarer dyrking av 1,85 millioner dekar myr hvert år. Og biltrafikken øker med 2 prosent per år.

Til tross for at det foreslåtte myr dyrkingsforbudet gjelder all myr, hevder NIBIO-forskerne at det kun er 12 kommuner i Norge som vil bli berørt. De samme forskerne opplyser samtidig at 38 prosent av all dyrkbar jord i Norge er myr. Det er om lag 4,7 millioner dekar, og de største sammenhengende myrområdene finnes langs kysten fra Nord-Vestlandet og nordover. Dette henger ikke sammen. Myr dyrkingsforbudet slik det er foreslått vil berøre mange.

Her i Møre og Romsdal ligger mange av de mest aktive jordbruksmiljøene i myrområder. Slike som Hustad i Fræna, Bollia i Eide, Furland i Vestnes, Istad i Molde, Frostadheia på Smøla osv. Før et eventuelt myr dyrkingsforbud innføres må en skikkelig konsekvensutredning på plass. Hvem blir berørt og hva er de praktiske konsekvensene? Hva blir samfunnsvirkningene?

Landbruket skal ta sine klimakutt, men da må tiltakene treffe. Global oppvarming skyldes ubalanse i karbonets og nitrogenets kretsløp, og derfor er utnyttelsesgraden av tilført karbon og nitrogen i produksjonen helt avgjørende for størrelsen på klimagassutslippene. Vi må tenke kretsløp i alt vi gjør.

Leserinnlegg 9. oktober 2017: Konsekvensene av myr dyrkingsforbudet må utredes

Når Landbruks- og Matdepartementet fremmer forslag om forbud mot dyrking av myr, legges det til grunn at nytten for samfunnet er større enn kostnaden for bøndene.

I sine beregninger forutsetter NIBIO-forskerne utslipp av litt i overkant av 3 tonn CO₂ -ekvivalenter per dekar og år ved myr dyrking. Det tilsvarer omtrent utslippene fra en personbil i løpet av ett år. Det er ikke all verden når vi vet at det er om lag 3,5 millioner biler i Norge og at biltrafikken har økt med 2 prosent i året de siste årene. Samfunnsnyttene i form av reduserte klimagassutslipp blir omtrent den samme som om 3-4 personer i hver kommune plukkes ut hvert år og får livsvarig forbud mot å kjøre bil, mens resten av befolkningen kan kjøre som før.

Hva så med samfunnskostnaden? I saksutredningen til departementet legges til grunn at det bare er 12 kommuner som vil bli berørt av forbudet. Dette kan umulig stemme med virkeligheten. Kostnadssiden må være kraftig underestimert. Det foreslåtte myr dyrkingsforbudet gjelder all myr. I praksis betyr dette at 38 prosent av all dyrkingsjord i Norge går tapt. For svært mange bønder vil forbudet sette begrensning på egne utviklingsmuligheter, og det får konsekvenser for motivasjon og satsingsvilje. Her i Møre og Romsdal ligger mange av de mest aktive jordbruksmiljøene i myrområder. Dette er en stor inngripen i råderetten over egen eiendom som krever en seriøs analyse av konsekvensene før et eventuelt myr dyrkingsforbud innføres. Hvem blir berørt og hva blir samfunnsvirkningene?

Myra har stor egenverdi som vannreservoar og flomdemper, og som levested for mange arter. Det kan være mange gode grunner for å verne ei myr. Men at oljenasjonen Norge bruker myra som klimaalibi er kanskje å dra det for langt?

Uttale mottatt 29. september fra Ytre Haram Bondelag:

Høringsuttale ang. "Forbud mot dyrking av myr" fra Ytre Haram Bondelag

Vi i styret vil sende nokre punkt vi syns er viktig ang. dette med forbud mot dyrking av myr.

- Myr er ikkje myr. Må skille mellom djup og grunn myr.
- Gjelder dette forbudet også når det skal byggast nytt eller utvide veger og bygninger?
- Skal det tillatast meir nedbygging av dyrkamark, kan vi ikkje gå med på eit forbud mot dyrking av myr.
- I så fall er det viktig med gode dispensasjonsregler.

v/ leiar Andreas Haram

SAK 34/2017: Årsmøterunden i lokallaga – tema og plansjer

Vedtak: Plansjene gjøres ferdig med de innspill som kom fram på møtet.

Saksutredning:

Utkast til plansjer fra fylkeskontoret på aktuelle tema som kan brukes i foredrag på årsmøterunden lagt fram og gjennomgått på møtet.

Årsmøtene i lokale Bondelag skal holdes i perioden 1. – 31. oktober. Lokale årsmøter er viktig arena for meningsutveksling mellom medlemmer og signal fra lokallaga inn til fylkesstyret.